Ч. 116 Четвер 28 мая (9 червня) 1898. Рік VIII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.
З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·75
Поодиноке число 3 кр.

З Ради державної.

На вчерашнім засїданю палати послів подав президент до відомости подяку монаршу за висказане сочувство з причини смерти бл. п. Архікн. Леопольда.

Пос. Окуневский поставив інтерпеляцию в справі уживаня рускої мови на зелїзницях. — Пос. Шенерер вручив петицию 2183 громад з загальною сумою 51.674 підписів о поставлене в стан обжалованя бар. Ґавча з причини виданих ним розпоряджень язикових. Серед загального заколоту відчитував Шенерер назви всїх тих 2183 громад, котрі підписали петицию. Президент перебиває єму і каже, що то не годить ся з реґуляміном. (Оплески на правици). Шенерер мимо того читає дальше. Президент взиває бесїдника до порядку і грозить відобранєм голосу, наколи буде і дальше читати. Шенерер говорить дальше. Президент відбирає голос Шенерерови а приклонники Шенерера зачинають викрикувати і протестувати.

Президент уділяє голосу пос. Цінґрови, а Шенерер говорить все ще ще дальше. Серед загального крику Цінґер зрікає ся голосу. — Президент взиває до порядку послів Іра і Вольфа, котрі викрикують найголоснїйше. — Зголошує ся до слова президент мінїстрів ґр. Тун. В сали крикам нема кінця. Президент мінїстрів не може прийти до голосу і заявляє, що відповість на інтерпеляцию на другий день (нинї). Крики стають ще більші. — Президент хоче перейти до порядку дневного т. є. до дальшої дискусиї язикової і уділяє голосу пос. Вольфови, яко першому записаному. Шенерер мимо того говорить дальше. — Пос. Вольф заявляє, що не зачне говорити, аж Шенерер скінчить, і що він може зaждати. (Великі крики). Президент взиває Вольфа, щоби він говорив, бо в противнім случаю відбере єму голос.

Вольф повтаряє ще раз, що може зaждати, аж Шенерер скінчить, а коли президент відбере єму голос, то побачить, що стане ся. То встид і ганьба — кричить він — то нарушенє закона, послови вільно читати назвиска підписаних під петицию. — Президент взиває ще раз Вольфа, щоби говорив. — Вольф по короткій мовчанцї зачинає говорити, щоби не стратити голосу і виступає дуже остро против президента. — Президент перебиває Вольфови і уділяє голосу Шенерерови, та оправдує ся, що не знав, що пос. Шенерер хотїв поставити внесенє. — Шенерер забирає голос і вносить, щоби цілу петецию вписано до протоколу стеноґрафічного і щоби видруковано всї підписи. Внесенє се ухвалено.

Перед приступленєм до порядку дневного пос. Бельоглявек запитує, яким способом в нинїшнім протоколї стеноґрафічнім знаходять ся оклики послів социялїстичних, підчас коли инших нема. Президент відповідає, що мабуть стала ся похибка, котра вже більше не повторить ся.

Пос. Міттермаєр домагає ся від мінїстра торговлї відповіди на давнїйші свої інтерпеляциї в справі відпочинку недїльного в промислї шинкарскім. — По промові посла Шайхера перейшла палата наконець до порядку дневного.

Пос. Вольф говорив, що петиция внесена Шенерером, єсть найлїпшим доказом як широкі маси людности суть обурені розпорядженями язиковими. Бесїдник виступив дуже остро против християньских социялїстів, доказуючи, що они дїлали завсїгди на шкоду Нїмцїв і аж за ґр. Баденїго получили ся з Нїмцями. Дальше висказав він жаль, що Нїмцї вже перед 15 роками не дали ся вести радикалам. Опісля говорив він о розпоряджепях язикових а чеські посли часто єму перебивали. Відтак пригадав він події з 1848 р. і виступив против духовеньства, доказуючи, що з причини зачїпного поступованя духовеньства лагодить ся серед Нїмцїв новий рух реформацийний. Бесїдник критикував розпорядження архієпископа в Триденті і назвав єго божевільним. (Президент взиває Вольфа до порядку). Вольф в дальшій своїй бесїдї обжаловував правительство, що оно каже конфіскувати листи, які Шенерер висилає і листи адресовані до Шенерера. Відтак запитував мінїстра дра Бернрайтера, длячого не виступив з кабінету ґр. Тупа, котрий має очевидну тенденцию против Нїмцїв. Наконець сказав, що розпорядженя язикові суть одинокою перешкодою в правильній роботї парляментарній, а по знесеню їх піде все гладко.

Опісля промавляв ще словінець др. Житнік і говорив о охоронї національних меншостий та виступив в обороні духовеньства. Відтак промавляв ще Молодочех др. Крамарж, а по нїм ще раз Вольф і наконець закрито засїданє, а слїдуюче назначено на второк дня 14 с. м.

Вісти полїтичні.

Ситуация дуже непевна. Навіть Fremdenblatt вже признає, що щезла майже вся надія,

---

17)

Антиллї і Багама.

VIII.

Небо, воздух і море коло Багамів. — Остров Ню-Провіденс. — Дещо з істориї багамских островів. — Загальний характер Багамів. — Ловля черепах і пажорів людоїдів та добуване губки коло Ню-Провіденс.

(Дальше).

Місто Нассав, на острові Ню-Провіденс, займає в торговли губками до нинї дуже важне місце. Тут єсть цїла фльота малих суден, що займають ся виключно лиш добуванєм губки з моря. Кождe з тих суден єсть на біло помальоване, може нести набір 10 до 40 тон ваги, і має залогу з 4 до 6 людий та їздить правильно в ті сторони багамских островів, де ростуть губки. Найважнїйші такі місця суть коло островів: Абако, Андрос і Ексума. Звичайно вибирають ся ті кораблї на шість недїль і їздять 8 до 9 разів до року; залога розходить ся тогди на малих лодках на море і аж вечером вертає з добичею знову на корабель. До своєї роботи не потребують ті люди богато знарядів. Перше, що мусять мати, то т. зв. „мореке скло“; єсть то чотирогранна деревляна скринка, в котрій на споді близько берегів єсть вправлена склянна шиба. Коли ту скринку положать на воду і трохи занурять, то можуть крізь скло і дуже чисту воду дуже добре розпізнати, де на днї моря ростуть губки. Коли вже знайдуть губку, то беруть жердку, довгу на 10 до 12 метрів з зелїзними гаками на однім кінци, відривають нею губку від підводної скали, витягають єї і складають в лодку.

Так видобута з моря губка не виглядає зовсїм так, щоби могла комусь подобати ся. Подумайте собі погану, чорну, слизисту груду, котра страшно смердить і трясе ся та нїби розлазить ся мов дриглї. Заким та губка дістане ся до нас такою, якою ми єї бачимо в торговлях, мусить она ще переходити всїляку перерібку. Насамперед кладуть єї на кілька днїв у мілку воду на сонци, аж ті зьвірятка, що зробили губку і надають їй житє, розплинуть ся і нїчого з них не лишить ся, лиш давна їх домівка, в котрій они жили. Відтак полочуть губки, сушать їх і тріпають лїсками доти, доки аж не витріпають з них все, що в них ще було зьвірячого. Наконець ще білять їх і так привозять їх на торг губковий в Нассав, де їх знов сортують після якости і продають. Закупниками суть тут по найбільшій части заступники великих купцїв в Ню-Йорку і Льондонї, котрі ще, коли закупили товар, мусять прилагодити его відповідно до вивозу і в тій цїли полочуть губки ще раз, очищують їх з куснїків вапняка, які їх ще держать ся і прикроюють їх до відповідної величини і форми. Лїпші сорти білять у вапнянїй водї і наконець вяжуть в міхи по 10 до 70 кільоґрамів ваги та висилають або до Сполучених держав або до Европи. В теперішних часах вивозять губок річно около 400.000 кільоґрамів, вартости 300.000 долярів (750.000 зр.) Щоби ту зисковну торговлю удержати, уважають дуже на то, щоби не винищити губкових лав. Насамперед заказано строго уживати давнїйших граблїв, котрі тягнуло ся вздовж лав і зривало ся ними всї губки без ріжницї величини. Внаслїдок того настала була обава, що губки остаточно зовсїм вигинуть. В найновійших часах пробовано губки ще розмножувати в той спосіб, що більшу губку розрізувано на куснї та засаджувано на підводні скали, щоби они там дальше росли.

Хто хотїв би знати, що дїє ся тут у мори, нехай загляне до води кріз згадане „морске скло“. Коли занурити ту скринку зі склом у воду, видко крізь него дуже добре, що там дїє ся, бо вода під склом не лиш зовсїм чиста але й спокійна. Величавий вид представляє ся нашим очам! Нїчим всї акварії, хоч би й як красно устроєні. Ось видко довгі ряди білих як снїг коралїв, що піднимають ся в гору мов би якісь зачаровані замки підводні; декотрі виглядають як би якісь дерева, инші знов творять величезні плити або нїби якісь щільники. А на всїх тих будівлях посеред смараґдово зеленої та лязурової води мерехтять малесенькі мацки мілїонів а мілїонів коралевих

щоби парлямент вернув до нормального стану. У Відни ходить чутка, що правительство буде чекати аж до первістно означеного речинця сесиї Ради державної т. є. до 17 с. м. і аж того дня, коли Рада державна не вибере комісиї язикової і коли та комісия не розпічне своєї роботи, відрочить або розвяже Раду державну.

Комітет екзекутивний правиці мав вчера конференцию з ґр. Туном. Розходило ся мабуть о то, чи дискусия язикова має бути ведена аж до кінця, чи треба сесию скорше закрити. З Відня доносять також, що ґр. Тун конферував з Шлезінґером головою опозицийних Німців в Чехії.

Бюро Райтера доносить з Манїлї під датою 2 с. м., що повстанці на полудни від Манїлї напали на Ішпанців, але ті їх відперли, при чім стратили 150 людий. Ішпанці укріпляють Манїллю без перерви і сиплють шанцї доокола міста, а Американці зовсім не перешкаджають їм в тій роботї. З того здогадують ся, що адмірал Дюї не має муніциї. Дальші вісти з Манїлї доносять, що борба ішпаньского войска з повстанцями, о котрій була вість ще 31 мая, мимо сильної бурі тревала 70 годин. Повстанцї відперли ішпаньске войско на цілій лінії; Ішпанці стратили богато людий.

З того самого жерела доносять, що адмірал Дюї не хоче позволити на пів диким ордам повстанців брати місто Манїллю, де живуть цивілїзовані люди, приступом, і обстає при тім, щоби проводир ворохобників Аґінальдо зачекав аж до того часу, коли прибуде американьске войско, що стане ся найдальше около 12 с. м. Коли би повстанцї не послухали, то Американцї будуть їх бомбардувати.

На Филипиньских островах заворушило ся на добре. На цілій півночи від Манїллї вибухла ворохобня. Повстанцї в многих сторонах попереривали зелїзниці. Один полк ішпаньский, зложений з місцевих людий, збунтував ся і стріляв до своїх офіцирів а відтак перейшов на сторону Аґінальда. Повстанцї обходять ся дуже люто з ішпаньскими сьвящениками.

Новинки.

Львів дня 8-го червня 1898.

— **Затверджене вибору.** Є. В. Цїсар затвердив вибір ґр. Ад. Ґолуховского на маршалка ради повітової в Гусятинї.

— **Є. Е. п. Намістник** ґр. Лев Пінїньский в товаристві п. Віцепрезидента краєвої Ради шкільної візитував вчера львівскі ґімназиї, а іменно 5-ту і нїмецку. В обох ґімназиях був п. Намістник на кількох предметах і прислухував ся відповідям учеників, при чім і сам завдавав питаня. Візитация скінчила ся по 11-ій годинї.

— **Нові читальні „Просьвіти“.** В місяци маю сего року внесено поданя до Намістництва о заснованє нових Читалень „Просьвіти“ в отсих 20 громадах: В повіті Броди: Підгірцї: — пов. Борщів: Сковятин; — п. Бережани: Жуків; — пов. Чортків: Білобожниця; — п. Добромиль: Ґійско; — п. Гусятин: Чорноконецка-Воля, Сухостав; — п. Камінка-струмилова: Язениця-руска; — п. Коломия: Ключів-малий, Матїївцї; — п. Львів: Підлїски-малі, Яричів-новий; п. Надвірна: Назавизів; — п. Рава-руска: Угнів; — п. Рогатин: Черче; — п. Станиславів: Павельче; — п. Збараж: Сухівцї, Голошинцї, Козари: — п. Золочів: Богутин. Всїх читалень „Просьвіти“ з кінцем мая (заложених і зголошених) було 636, з котрих 112 приступило в сїм роцї. — Нових членів вступило до „Просьвіти“ в сїм роцї, від 1. (н. ст.) січня по конець мая 780.

— **З Коломиї пишуть нам:** Ділимо ся милою звісткою, що славно-звістна наша сьпівачка оперова п. Саломея Крушельницка виступить і в нашім містї з одним концертом дня 23-го червня с. р. — *З.*

— **Руский театр** дасть в Перемишли ще отсї представленя: Ві второк 7-го червня: „Запорожець“ оперета Артемовского і „Вечерницї“ Нїщиньского; — в четвер 9-го: „Мартвий гість“ фарса в 4 актах; — в суботу 11-го на дохід п. Ф. Лопатиньскої: оперета „Мікадо“ з музикою войсковою; — в недїлю 12-го: „Хата за селом“ (драматична перерібка з повісти Й. І. Крашевского); — ві второк 14-го: „Торговля жемчугами“ комедия Григ. Цеглиньского в 4 актах; — в четвер 16-го на дохід молодих артистів: „Верховинцї“; — в суботу 18-го: „Дзвони в Корнвіль“ оперета з музикою військовою; — в недїлю 19-го: „Два гетьмани“ (Палїй і Мазепа).

— **Фестин і льотерна фантова на будову другого дому Бурси ім. сьв. О. Николая в Перемишли.** Товариство Бурси ім. сьв. О. Николая в Перемишли утримувало дотепер бурсу на 33 учеників ґімназияльних. Однак за десятилїтного істнованя тої бурси показало ся наглядно, що се розмірно до потреби і убожества дооколичних повітів за слаба і невидатна поміч для нашого народу, котрий розбудившись і просьвітившись, горне ся з чим-раз більшим жаром до просьвіти. Що-річно вплпвало до виділу Бурси над 150 прошень, а тут аж серце краялось, ледви пяту часть можна було приняти. Длятого сегорічний виділ Бурси, вдоволяючи горячій народній потребі, затягнув на лучний кредит своїх визначнїйших членів позичку чотирнайцять тисяч зр. і поставив побіч давного дому другий будинок — і в обох помістить ся разом до 80 питомців уже з початком слїдуючого (т. є. 1899) шкільного року. Поміч прекрасна і на єї вид росте серце в кождій рускій груди, — коли-б не чорна хмара за нею: сплата довгу і неминучих відсотків. Виравдї були на се призбирані деякі фонди, як от торічна прогулька академиків під проводом проф. Прийми призбирала 400 зр., Єго Преосв. Епископ Чехович, відчуваючи сердечно кождий живчик народної потреби, пожертвував при посьвяченю каменя угольного 100 зр., але се все мигом проковтнув ненаситний Молох в видї процентів і далеко ще до цїлковитого заспокоєня єго. Крім того виділ має зобовязаня: сплатити першу, т. є. давнїйшу реальність і утримати до кінця року, як звичайно, 33 питомців. На сю ціль устроює виділ Бурси. при ласкавій помочи і участи Перемиских пань фестин і фантову льотерию дня 12 червня по полудни, на Замковій горі в Перемишли. (На случай непогоди відложить ся на день 3, або знов 10 липня і евентуально подасть ся заздалеґідь до загальної відомости). — Як фестином так і добірним буфетом на фестинї будуть займати ся перемиські панї.

— **З Назариї пишуть нам:** Дня 29-го мая с. р. відбув ся в місточку Назариї вечерок в честь Адама Міцкевича. Торжество відбуло ся в сали шкільній при участи місцевої і замісцевої інтелїґенциї як рускої так і польскої, міщан і селян з доохрестних сїл. З молодежи шкільної взяли участь в вечерку дїти з Назариї, Малечкович і Глинної. Продукция декляммацийно-вокальна випала прехороше. Орхестра була п. Кузьkевича, управителя школи зі Скнилова, а хор п. Станькевича, учителя з Сокільник. Оба вивязали ся дуже удачно з тої задачі. Декламували кілька стихів дїти шкільні з Малечкович і п. Ріхтер, учитель народний з Глинної. В вечерку тім взяли участь всї Русини місцеві і замісцеві з інтелїґенциї, а також кілька соток народу. Вечерок закінчив ся закопанєм стовпа дубового з уміщеною на нїм таблицею з написею в честь Міцкевича, в огородї призначенім на шкілку дерев імени Міцкевича. Бесїду відповідну заложеню тої шкілки дерев овочевих

зьвірятки. Помежи тими кріслатими коралицями вє ся і крутить ся за кождим рухом води довжезна пірнатка або т. зв. морске перо, а коло неї ростуть на тонесеньких держаках кармазиново червоні віерники, зложені з дуже дрібонької і тонесенької сїтки, на метер широкої. Инші підморскі ростини нагадують своїм видом величезні корчі папороти, закрашеної на жовто і червоно, або снують ся, мовби легеньким вітром несені, якісь білі, зелені та фіолєтові, нїби шовкові ленти. А дальше з глубини сьвітить ся щось як би золото.

Лодка сунесь трохи дальше і знов новий сьвіт видко у мори крізь морске скло. Тут ростут цїлі лани підводні якихсь нїби водних цьвітів. То т. зв. цьвітані або морскі рожі і анемони. Коли добре придивити ся, то видко як они розкладають свої мацки, мов цьвітовий пупінок свої листочки. То суть т. зв. безкишочні зьвірята (нїби ростини, а таки зьвірята), що своїми мацками ловлять у водї хробачки і другі маленькі часом навіть і більші зьвірята притягають їх до себе та втягають до своєї ямини відживної. В яркій противности до сих сотворінь, зложених нїби з сьвітла сонця і красок, стоять другі чорні як вуголь і круглі зьвірята, великі як кулак, що сотками тисячів разом плавають верх води і падають їй якийсь червонаво чорний відблеск. То суть морскі їжаки, звані тут морскими яйцями. Ті, що тут купають ся в мори, не дуже їм раді, бо то суть живі подушочки повні тонесеньких шпильочок.

Коли так придивляємо ся всїм тим морским сотворінням, висуває ся нараз дуже борзо із своєї печери мутняк званий також чорнильцем, розкладає свої хватнї, заосмотрені многими присмами, ловить ними омара (морского рака, на пів метра довгого), по завзятій борбі душить єго і з'їдає. Мутняк той або чернилець має в своїм череві мішочок, наповнений чорним плином як чорнило, котрим мутить воду. Плин той називає ся сепія, єго уживають яко краски в малярстві. Той мутняк має також на хребтї щитовату подовгасту скарупу, на котрій усаджує ся верствами вапно. З тої скарупи званої „кість сепії“ (os sepiae) збирають вапно і уживають єго до полїрованя або до робленя порошку і паст, уживаних до чищеня зубів.

Далеко красше виглядає хлипяк медуза, що як надутий міхур плаває по водї. Ніяке зьвіря не зачіпає єго, бо боїть ся. Хлипяк той має, бачите, по цїлім своїм тїлї жгучки, котрі впускає в другі зьвірята і обезсилює їх. Він небезпечний і для чоловіка, бо свої жгучки запускає в тїло і там випускає з них їдкий сок, котрий так пече як кропива, коли нею пожалити ся. Один моряк хотїв зловити такого хлипяка, але ледве єго діткнув ся, той єго ужалив так своїми жгучками, що моряк мусїв зараз утїкати на беріг і попамятав єго довго, бо від єго ужаленя мало що не помер.

Про всїлякі риби, які тут знаходять ся не будемо вже й здогадувати, а розкажемо хиба лиш дещо про ловлю т. зв. пажора або людоїда. Єсть то величезна до 10 метрів довга риба, що важить иноді до 700 кільограмів, дуже небезпечний і дуже пажерливий хижак, бо пожирає иноді і людий; від того і єго назва „людоїд“. З мурином Самом вибрали ся ми лодкою на далекі пусті скали серед синього моря. Спустивши якор у воду станули ми тут нашою лодкою і зараз кинули у воду гак, на котрий ловить ся пажорів з товстою принадою, та розрізали ще кілька живих риб, та мили їх добре в мори, щоби їх кровю звабити пажора. Та й не довго тревало, аж ми нараз серед смараґдово зелених филь побачили звістну хребтову плавку пажора; він кинув ся то в один бік, то в другий, а наконець поплив в ту сторону, де був гак з принадою. Ми з великою увагою чекали того, що тепер буде, аж нараз сїпнуло щось з цїлої сили за гак з принадою, привязаний до довгої линви. Лодка, до котрої линва була привязана затрясла ся, подала ся так дуже наперед, що своїм переднім кінцем аж по сам край сягала у воду. Але судно оперло ся величезній силї риби і підняло ся знову в гору, коли риба ослабла.

Тепер стали ми притягати линву ід собі, і незадовго побачили, як той хижак морский гнав по водї і всякими способами хотїв увільнити ся. Але гак і линва були за сильні і ми притягали рибу щораз близше до судна, а коли він наконець станув побіч лодки і своїми котячими очами подивив ся злїстно на нас, гукнули нараз два револьвери і дві кулї зовсїм зблизька провертїли єму єго широкий лоб.

Летом блискавки пішла риба під воду та й Сама, що держав линву, мало що не стягнула з судна. Зранене зьвіря старало ся з таким напруженєм вирвати ся на волю, що аж якорі лодки вирвали ся з землї під водою і лодка тягнена рибою гнала по водї як шалена і аж тріщала а нас взяв вже страх, що она або переверне ся, або розібє ся об підводні скали. Але за хвильку зранене зьвіря пристануло і ми стали знов тягнути за линву, та ще й третий раз стрілили в пажора. Він старав ся знову піти на спід, але вже по єго рухах видко було, що він ослабає, а кров, що показала ся на водї, дала знак, що пажорови вже недалекий конець. Коли дістав ще й четвертою кулею, сила єго вже так була ослабла, що ми могли удержати єго верх води. Але яка величезна сила житя в такім зьвіряти, показало ся, коли мурин Сам хотїв єму палкою конець зробити. Коли мурин ледви що вдарив єго з цїлої сили по лобі, як

ім. Міцкевича, виголосив п. Еліїв, учитель з Малечкович. Через цілий час торжества чути було стріли з моздірів. Найбільше рук приложив до того діла місцевий управитель школи п. І. Гусаковский.

— Кроваві розрухи в Ярославі. Місто Ярослав було через два дни позорищем розрухів. В суботу 4-го червня тамошний купець Клецан, що має свою торговлю корінних товарів при головнім ринку, велів приарештувати склепового хлопця Вуйціка за крадіж фляшки вина. Міский поліцийнт відставив хлопця до арешту, де небавом потім зачинено також якогось пяницю до тої самої комнати. Пяниця переспавши ся, спостеріг, що єго товариш висить на віконній краті без житя. Наробив крику, трупа знято. Висів на власнім ремінци, отже імовірно сам позбавив ся житя. Сейчас однак розійшла ся по місті вість, що хлопець згинув з рук поліцианта, котрий єго увязнив, а відтак повісив. На таку вість зібрали ся товпи робітників під ратушем і домагали ся остро вияснення справи, инакше грозили містою. Надармо старав ся заступник бурмістра др. Яль успокоїти юрби. То само чинив староста Щуровский і комісар староства Яґошевский. Нічо не помагало. Аж коли робітники зачали бомбардувати камінєм маґістрат і поліция міска не могла дати ради, візвано жандармерию, а вкінци войско. Вечером розігнано збіговиско і настала тишина. На другий день, в неділю перед полуднем, зібрали ся робітники перед ратушем, збурили наперед торговлю Клецана, а відтак стали бомбардувати вікна маґістрату, бючи поліциянтів і жандармів. Візване войско розганяло нарід баґнетами і з трудом очистило ринок, позістаючи через цілий день в поготівлю. Говорять о поранених робітниках, а навіть в першій хвили оповідано собі, що грох робітників убито. Але то неправда. Один поліциянт і один жандарм мають порозбивані камінєм голови. Поліция арештувала доси 4 особи. Шкода, заподіяна в торговли Клецана, виносить около 2.000 зр. Окрім реальности інспектора поліциї Марковского, ушкоджено також реальність комісаря Камінского. З Перемишля вислано до Ярослава слідчу комісию.

— Пятнистий тиф лютить ся в селї Жукові, золочівского повіта. Доси було вже кільканайцять случаїв смерти. Причиною тої пошести єсть торічний недорід.

— З Жеґестова пишуть: Дня 2-го червня около 3-ої години по полудни навістив село Жеґестів і околицю сильний хмаролом з градом. В наслідок зливи, що тревала около 3 години, прибула в потоці вода і виступила з берегів. Сила новени була така велика, що вода вривала великі дерева як билинки, несла великаньске камінє і забрала по части 5 будинків. Дорога в селї знищена і так завалена камінєм, що ледве чи за три тиждні можна буде єї направити. В поли і в огородах величезні шкоди: родюча земля знесена, сїножати позамулювані. На щасте не було жертв в людях. — Така сама туча навістила і сусїдні села Зубрик та Верхомлю малу. У Верхомли мав потік наробити такі шкоди як в Жеґестові.

Виказ складаних жертв.

— На основанє захоронки для опущених дїтий і сиріт, під управою Сестер Служебниць в місточку Печеніжинї, зложили Вп. пп.: Радник ц. к. Намістництва Северин Баньковский 1 зр., о. крил. Йоан Кобляньский 50 кр., Т. Зіма 5 зр., кс. П. 5 зр., Валериан Дидейчик. директор рафінериї нафти 10 зр., др. Смоліховский 3 зр., Льохман 3 зр., І-ша галицка Спілка акцийна для промислу нафтового в Печеніжинї 100 зр., Директор Стіедри 10 зр., кс. Николай Трембицкий 8 зр., др. Дембицкий 10 зр., І. Онишкевич нотар 5 зр., І. Ясеницкий, управитель дібр скарбових в Молодятинї 2 зр., К. Коморовский 3 зр., С. Недільский, директор рускої ґімназиї в Коломиї, від збору учительского 4 зр. 50 кр., Константин Ласійчук з товаришами 1 зр. 60 кр., І. Л. К. 150 зр., Питомцї рускої духовної семинариї, з концерту, даного 15 мая, прислали 7 зр. 10 кр., М. Ш. 2 зр., гр. катол. парохіяни Ключева великого 5 зр., о. Є. Ш. 3 зл., гр. катол. парохіяни Іспаса 2 зр., робітники рафінериї нафти в Печеніжинї зложили 4 зр. 68 кр., Президия ц. к. суду окружного в Коломиї, від урядників судових 14 зр. 40 кр. — Комітет складає ласкавим Добродїям сердечне Спаси-Біг за їх жертви і звертає ся до всїх милосердних Добродїїв, співчуючих недоли кляси робітничої, причинити ся ласкаво хотяйби найменшим датком до заснованя захоронки для опущених дїтий і сиріт, під управою СС. Служебниць. — За комітет: *І. Шмериковский.*

Господарство, промисл і торговля.

— Ц. к. Дирекция зелїзниць державних оповіщує: Обмеженє руху поїздів товарових в неділї і сьвята: — Щоби подати персоналови зелїзничому можність більшого відпочинку, зарядило ц. к. Міністерство зелїзниць обмеженє руху товарового в неділї і декотрі сьвята на час від 1 мая до 31 серпня. с. р. В наслїдок сего перевозить ся в згадані дни тілько посилки поспішні і такі товари, котрі взагалї вимагають скоршого транспорту як н. пр. живі зьвірята, артикули поживи і т. п., иньших предметів не буде ся перевозити у ті дни. Вкінци звертає ся увагу, що в неділї і сьвята приймає ся і видає ся тілько посилки поспішні і то тілько в призначених на се годинах.

Віденьску міску зелїзницю зі шляхами Гайлїґенштадт-Майдлїнґер Гавптшрасе Ґіртельлінїє і Майдлїнґер - Гавптштрасе - Ґітельдорф-Гакінґ передано до прилюдного ужитку дня 1 червня с. р. На шляху Ґіртельлінїє отворено перестанки для руху особового а стацию Міхель-Ґаверн для обмеженого руху товарового, а іменно для посилок мяса і для дрібних посилок о вазї до 5000 кл. з виїмкою таких предметів, котрі тілько услівно до перевозу принимає ся, матерняльів вибухових, повозів і живих зьвірят. На шляху Обере-Вінтальлїнїє отворено тілько перестанки для руху особового.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Льондон 8 червня. Бюро Райтера доносить, що власти іспаньскі подали урядову вість, що 4 крайсери панцирні, лоди торпедові і кораблї вуглеві повезли на Всхід 10.000 войска. Іспанцї готові вести борбу аж до крайности.

Вашинґтон 8 червня. Адмірал Самсон доносить, що бомбардованєм через три години змусив форти коло Сантхаґо до мовчаня.

Ню-Йорк 8 червня. Ню-йоркский Journal доносить, що по одногодиннім бомбардованю міста Сантхаґо американьскі кораблї підпливли до вїзду до порту і побачили там, що іспаньский корабель „Реіна Мерцедес“ лагодив ся висадити у воздух затоплений корабель „Мерімак“. „Ореґон“ стрілив на іспаньский корабель і розбив єго верхну часть. При тім згинуло кількох людий, а Сервера приказав залозї уступити ся з корабля. Всї форти Американцї розбили. Іспаньске войско заатакувало Американців, виходячих на острів, але ті відперли Іспанців. Форт Кастілля згорів а у форті Каталїна вибухнув також огонь.

Мадрид 8 червня. Урядова депеша доносить, що при оногдашнім бомбардованю Сантхаґа поодинокі кулї падали на іспаньскі кораблї. По іспаньскій стороні згинуло 8 людий; 32 людий а межи тими 3 офіцирів єсть ранених. Американцї дали 1500 вистрілів. Ушкодженє батерий і фортів Морро і Сокапа суть під взглядом военним лиш незначні.

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

риба зараз віддала єму хвостом з такою силою, що він перевернув ся горілиць. Але то вже була єї послїдна сила і дала ся спокійно привязати за хвіст до судна.

Ловля другого пажора вже нам якось не хотїла пощастити ся. Всю рибу, яку ми запустили під воду на принаду, пажори пообгризали. Коли-ж ми відтак около 5 год. сполудня пустились домів, побачили ми, що зловлений пажор показує ще слїди житя. Але що то житє вже кінчило ся, видко було по тім, що він по тих корчевих судорогах, які особливо сильно проявили ся на писку і на підчеревних плавках, зараз згинув. Незадовго по тім отворила ся задна кишка і висунула ся далеко. Жовтава як барва шкіри єго шкіра на хребтї прибрала оловяну сїро-синю барву, на котрій зараз показали ся білаві плями. За кілька годин опісля зачала риба гнити і за піч гните так борзо поступило, що ми вже не могли здоймати шкіри і лиш чим скорше старали ся о то, щоби пажора запрятати.

IX.

Де індияньский остров Ґванаганї або Колюмбів Сан Сальвадор? — Нинїшний Ґванаганї. — З Вотлїнґ до Інаґви.

Від часів Колюмба, чи радше від єго першої подорожи і відкритя Америки настає нова доба в істориї розвою людскости. Але звістно, що Колюмб, побачивши перший раз землю на далекім заходї і станувши на нїй, не відкрив ще був дїйстної нинїшної Америки, лиш якийсь маленький остров, котрий і зараз назвав островом спасителя або з іспаньска Сан Сальвадор. Індияни, що жили на тім острові, називали єго Ґванаганї. Від того часу минули сотки лїт і з часом забуло ся, котрий то остров і де він, що став ся вихідною точкою до відкритя Америки. А склало ся на то богато обставин, що остров сей пішов в непамять. Насампеpед затратилась рукопись Колюмбового дневника з єго першої подорожи. Відтак нїкому в тодїшних часах не був і при думцї малесенький остров, положений в громадї островів і морских скал, котрих число сягає звиш 3000. Коли-ж опісля люди собі нагадали, що преці добре би було знати, котрий то остров, на котрім перший раз станули Европейцї приїхавши до Америки, то не було вже у кого розвідати. Індиянів, котрі одні могли би були ще найскорше задержати щось в памяти о сїм острові, Іспанцї зовсїм вигубили і так затратив ся слїд перших кроків Европейців в Америцї.

Коли з початком сего столїтя деякі европейскі і американьскі учені задумали відшукати остров Ґванаганї або Сан Сальвадор, годї їм вже було від разу і зовсїм на певно сказати, котрий то остров. Американьский писатель Вашинґтон Ервінґ (Irving) доказував, що Ґванаганї то нинїшний остров Кет Айленд (Cat Island); на то годив ся і нїмецкий учений Гумбольдт. Іспанець Наварете був иншої гадки і доказував, що то нинїшний Ґранд Турк єсть давним Ґванаганї, ще инші уважали острови Маріґвана, Самана, або Атвуд, за той, на котрім Колюмб перший раз станув в Америцї а наконець анґлїйский капітан Бічер (Becher) і Американець Мердок (Murdock) були того погляду, що давний Сан Сальвадор або Ґванаганї то не инший остров лиш нинїшний Вотлїнґ (Watlings Island).

(Конець буде.)

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера. — (Телефона число 569).